

European IPR Helpdesk

Broszura Informacyjna

Umowy o zachowaniu poufności: narzędzie biznesowe

Czerwiec 2015¹²

Wstęp	2
1. Czym są umowy o zachowaniu poufności i kiedy powinny być stosowane? ...	2
2. Najczęstsze postanowienia stosowane w umowach o zachowaniu poufności .	3
2.1. Definicja "informacji poufnych"	3
2.2. Ograniczanie użycia informacji do określonego użytku	4
2.3. Ograniczenie ujawnienia informacji.....	4
2.4. Lista informacji nieobjętych obowiązkiem zachowania poufności.....	5
2.5. Czas trwania obowiązku zachowania poufności.....	5
2.6. Wybór prawa i jurysdykcji	5
3. Ograniczenia i ryzyka	6
4. O czym należy pamiętać?.....	7
Przydatne dokumenty	9

¹ Niniejsza broszura informacyjna została opublikowana w marcu 2012 i zaktualizowana w czerwcu 2015 r. i kwietniu 2018 r.

² Niniejszy dokument jest tłumaczeniem oryginalnej wersji w języku angielskim. W wyniku tłumaczenia mogą wystąpić rozbieżności między dokumentem oryginalnym a przetłumaczoną wersją dokumentu, w którym to przypadku treść dokumentu oryginalnego będzie rozstrzygająca.

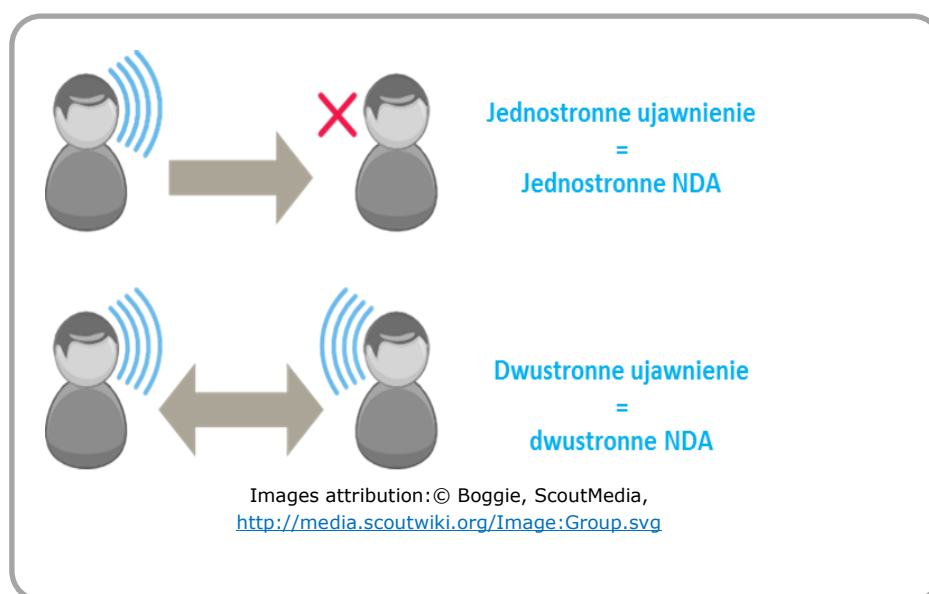
Wstęp

Umowy o zachowaniu poufności (NDA) są to umowy prawa cywilnego mające na celu utrzymanie poufności wartościowych informacji. Umowy te mogą być szczególnie przydatne dla naukowców oraz organizacji uczestniczących w projektach badawczo-rozwojowych. Jednocześnie, ważnym jest zrozumienie zakresu umów o zachowaniu poufności oraz postanowień często w nich stosowanych. Pozwoli to lepiej zrozumieć mechanizm umów o zachowaniu poufności oraz wynikające z nich konsekwencje.

Celem niniejszej broszury informacyjnej jest wyjaśnienie kiedy i dlaczego powinno się stosować NDA oraz objaśnienie często stosowanych w nich postanowień. Przykłady takich umów zostały podane na końcu broszury.

1. Czym są umowy o zachowaniu poufności i kiedy powinny być stosowane?

Umowy o zachowaniu poufności to prawnie wiążące umowy określające zasady związane z przekazywaniem informacji poufnych przez jedną stronę (strona ujawniająca) innej stronie (strona otrzymująca) oraz z zasadami zachowania w poufności otrzymanych informacji przez stronę otrzymującą. W zależności od ilości stron ujawniających informacje, NDA mogą być jednostronne, gdzie jedna strona ujawnia a druga otrzymuje informacje lub dwustronne (bilateralne). Strony mogą także zawrzeć dwie jednostronne umowy o zachowaniu poufności zamiast jedną umowę dwustronną. W praktyce zdarzają się także wielostronne umowy o zachowaniu poufności, zawierane pomiędzy więcej niż dwiema stronami.

Informacje do których odnoszą się umowy o zachowaniu poufności mogą dotyczyć praktycznie wszystkich rodzajów informacji, począwszy np. od pomysłów, know-how, opisów wynalazków, formuł chemicznych, po informacje biznesowe lub tajemnice przedsiębiorstwa. Powszechnie przyjmuje się, że informacje te mają wartościowy charakter dla strony ujawniającej i dlatego należy utrzymać je w poufności.

W Unii Europejskiej (UE) niektóre prawa własności intelektualnej (IPR), takie jak patenty i wzory przemysłowe, wymagają spełnienia kryterium **nowości** do uzyskania ochrony. W większości krajów UE, wynalazek uważa się za nowy jeśli nie został uprzednio udostępniony do wiadomości powszechnej, chyba że pod rygorem zachowania poufności. Ponadto, niektóre wytwory ludzkiego intelektu nie mogą otrzymać ochrony praw własności intelektualnej, są to np. metody biznesowe, stąd jedynym sposobem ich ochrony jest nieudostępnianie ich do powszechnej wiadomości. Co więcej, organizacje mogą zdecydować, że ze strategicznego punktu widzenia ochrona informacji jako poufnych jest dla nich lepszą metodą niż chronienie ich za pomocą konwencjonalnych praw własności intelektualnej. Niezależnie od powodów, umowy o zachowaniu poufności to narzędzie mogące być wykorzystane we wszystkich powyższych scenariuszach w celu przekazania informacji w poufny sposób.

Najlepszą praktyką jest podpisanie umowy o zachowaniu poufności przed rozpoczęciem negocjacji umów licencyjnych czy projektów naukowych oraz w każdym przypadku wymagającym ujawnienia innowacyjnych idei, produktów lub technologii potencjalnym partnerom biznesowym lub innym osobom. Umowy o zachowaniu poufności mogą być także częścią innej umowy, np. umowy licencyjnej, umowy konsorcjum lub umowy o pracę.

2. Najczęstsze postanowienia stosowane w umowach o zachowaniu poufności

Istnieje wiele klauzul które mogą być zawarte w umowie o zachowaniu poufności. Przed przystąpieniem do konstruowania umowy NDA zaleca się konsultację z adwokatem bądź radcą prawnym w celu dostosowania jej postanowień do konkretnych okoliczności faktycznych sprawy.

2.1. Definicja "informacji poufnych"

Co do zasady istotnym jest zdefiniowanie poszczególnych istotnych pojęć w tekście umowy. W przypadku umów o zachowaniu poufności, jedną z typowych definicji jest definicja "informacji poufnych" dotycząca informacji będących obiektem danej umowy. Czasami nie jest jednak możliwe określenie pełnego zakresu takiej informacji. Zdarza się to często w kontekście projektów badawczo-rozwojowych.

W tym przypadku jest zatem istotnym wzięcie pod uwagę **wymogu rejestrowania informacji**. Innymi słowy, można np. chronić wszystkie informacje niezależnie czy zawarte są w formie pisemnej, ustnej lub elektronicznej. Jednakże, można też ustalić, że informacjami poufnymi będą tylko te oznaczone jako poufne oraz wprowadzić zasadę zapisywania informacji przekazywanych ustnie.

Wybór metody zależy zazwyczaj od poziomu ryzyka konkretnego przypadku. Z jednej strony byłoby łatwiej nie wymagać dokumentowania informacji wymienianych przez naukowców podczas prowadzenia długotrwałych projektów badawczych, ponieważ istnieje ryzyko przypadkowego pominięcia ważnych informacji, a co za tym idzie brak ich ochrony. Z drugiej strony, obowiązek dokumentowania informacji sprawia, że trudniej jest ignorować ich poufną naturę. Ważnym jest aby pamiętać, że wymóg dokumentowania informacji powinien być znany wszystkim osobom mającym do nich dostęp (włączając pracowników, naukowców, studentów).

2.2. Ograniczanie użycia informacji do określonego użytku

Dalsze ograniczenie w NDA dotyczy użytku otrzymanych informacji poufnych przez stronę (tzw. "dozwolony użytek"). Przykładowo, jeśli NDA ma na celu ochronę informacji ujawnionych podczas negocjacji dotyczących zawarcia umowy licencyjnej lub umowy konsorcjum, normalnym jest wymaganie żeby strona która otrzymała informacje używała ich jedynie w celach związanych z zawarciem tej umowy.

Użytek inny niż określony umową powinien być wyraźnie zabroniony (np. w celu prowadzenia własnych badań naukowych)

Przykłady "dozwolonego użytku"

- ... ocena technologii ...
- ... ocena zainteresowania strony w rozwijaniu współpracy w ramach badań naukowych ...
- ... analiza możliwości stron zawierających umowę konsorcjum ...
- ... ocena informacji w celu podjęcia decyzji o zawarciu umowy joint venture ...

2.3. Ograniczenie ujawnienia informacji

Jednym z głównych obowiązków zawartych w NDA jest obowiązek zachowania informacji w poufności oraz nieujawnianie ich osobom trzecim.

Jednakże, ujawniając informacje firmom lub innym organizacjom, np. uniwersytetom, ważnym jest aby pamiętać, że te organizacje mogą

potrzebować ujawić pozyskane informacje swoim **pracownikom**, studentom czy zewnętrznym konsultantom. Umowa o zachowaniu poufności powinna przewidywać taką okoliczność.

W związku z powyższym, na porządku dziennym jest wprowadzanie klauzul w umowach NDA wymagających ujawnienia informacji pracownikom, studentom, konsultantom zewnętrznym **“w razie potrzeby”** pod warunkiem że osoby te mają świadomość poufnej natury informacji i podpisały odpowiednie zobowiązanie do utrzymania informacji w tajemnicy.

2.4. Lista informacji nieobjętych obowiązkiem zachowania poufności

Istnieją także informacje, które zazwyczaj wyłącza się z obowiązku utrzymania ich w poufności. Bez zawarcia takich wyjątków w umowie NDA strona otrzymująca informacje mogłaby, przykładowo, złamać postanowienia umowy ujawniając informacje będąc do tego zobligowaną przez prawo, np. w postępowaniu sądowym. Aby uniknąć takich sytuacji, następujące informacje są zazwyczaj wyłączone z obowiązku zachowania poufności:

- Informacje będące w domenie publicznej w czasie ujawnienia;
- Informacje stające się częścią domeny publicznej po ich ujawnieniu, pod warunkiem że nie jest to wynikiem złamania postanowień umowy NDA;
- Informacje już znane przez stronę je otrzymującą w czasie ujawnienia;
- Informacje których ujawnienie jest wymagane przez prawo lub organ władzy publicznej.

2.5. Czas trwania obowiązku zachowania poufności

Umowy o zachowaniu poufności zwykle wskazują przez jaki okres czasu trwają obowiązki w nich przewidziane. Okres ten może być ustalony na czas nieokreślony lub w latach, np. 3, 5, 7 czy 10., po którym strona otrzymująca informacje ma prawo ujawnić je bez łamania postanowień umowy.

Ustalenia co do czasu trwania obowiązku zachowania poufności powinny być ustalone na podstawie rodzaju informacji i okoliczności faktycznych sprawy. Na przykład *“jeśli informacjami są np. niepatentowalny know-how, czy lista klientów [...], może być odpowiednim utrzymywanie takich informacji w poufności przez czas nieokreślony tj. do czasu kiedy informacja przestanie być poufna”³.*

2.6. Wybór prawa i jurysdykcji

Zdefiniowanie prawa właściwego oraz jurysdykcji może być niezwykle pomocne w umowach w razie potencjalnego konfliktu, szczególnie jeśli chodzi o umowy transgraniczne. Strony mogą także rozważyć wprowadzenie klauzul dotyczących

³ Umowy o zachowaniu poufności, Urząd Patentowy Wielkiej Brytanii, dostępne online na: <https://www.gov.uk/government/publications/non-disclosure-agreements>.

alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR)⁴ w celu uniknięcia wysokich kosztów postępowania sądowego oraz przyspieszenia postępowania.

Zapamiętaj:

- ✓ **Określenie informacji poufnych**
- ✓ **Dozwolony użytek**
- ✓ **Ograniczenie ujawnianych informacji**
- ✓ **Informacje wyłączone z obowiązku zachowania poufności**
- ✓ **Czas trwania obowiązku**
- ✓ **Wybór prawa właściwego i jurysdykcji**

3. Ograniczenia i ryzyka

Pomimo że umowy NDA są pomocne w ochronie informacji, ważnym jest także zrozumienie niektórych ich ograniczeń.

➤ **Najlepszym sposobem ochrony informacji jest ich nieujawnianie**

Umowy NDA ustanawiają zobowiązania kontraktowe które uprawniają do uzyskania odszkodowania w razie ich złamania. To jednak oznacza konieczność rozpoczęcia postępowania sądowego, które może być kosztowne i długotrwałe oraz czasem nawet narazić na szwank poufną naturę informacji.

Należy więc pamiętać o nietraktowaniu umów NDA jako zwykłej formalności. Powinno się raczej używać tych umów ujawniając naprawdę poufne informacje oraz zawsze rozważyć czy dane informacje muszą być ujawnione aby osiągnąć dany rezultat. Aby lepiej zrozumieć czy istnieje potrzeba zawarcia umowy NDA należy zadać sobie strategiczne pytanie czy pomoże ona zmaksymalizować rezultaty oraz zminimalizować ryzyko.

➤ **Umowy NDA powinny być używane w połączeniu z innymi narzędziami**

Zawarcie umowy NDA jest niezbędne dla ochrony informacji poufnych, ale konieczne jest także podjęcie dodatkowych kroków. Środki ochrony – fizyczne (zabezpieczanie dokumentów) oraz cyfrowe (używanie haseł) to niektóre

⁴ W celu dowiedzenia się więcej o ADR, zobacz Schallnau, J., 'Efficient Resolution of Disputes in Research & Development Collaborations and Related Commercial Agreements', European IPR Helpdesk Biuletyn N°4, Styczeń - Marzec 2012, dostępne tylko w języku [angielskim](#).

przykłady dodatkowych kroków, które powinny być podjęte przez organizacje w celu utrzymywania informacji w poufności⁵.

4. O czym należy pamiętać?

MSP

Wprowadź efektywny system zarządzania wewnętrznego!

Niezależnie czy jesteś stroną ujawniającą czy otrzymującą dostęp do informacji, NDA będzie wymagało podjęcia kroków w celu zachowania poufności informacji:

- Zawarcie postanowień co do poufności w umowach o pracę;
- Podnoszenie świadomości wśród pracowników w zakresie utrzymywania informacji w poufności;
- Informowanie wybranych pracowników o postanowieniach NDA podpisanych z innymi organizacjami;
- Ograniczenie dostępu do dokumentów i wprowadzenie środków ochrony informacji w formie cyfrowej;
- Śledzenie i dokumentowanie umów o zachowaniu poufności zawartych przez spółkę.

UNIwersytet

Negocjuj wyjątki!

Uniwersytety są z reguły zorganizowane pomiędzy departamenty pracujące niezależnie i bez kontaktu pomiędzy naukowcami. Dlatego ważnym jest świadomość, że naukowiec może wynaleźć lub odkryć takie same informacje jakie otrzymał inny naukowiec w ramach umowy o zachowaniu poufności, bez użycia informacji poufnych. Z tego względu taki wyjątek powinien być przewidziany w umowie.

Przeanalizuj status swoich współpracowników!

Organizacje naukowe zazwyczaj współpracują z osobami niebędącymi pracownikami, np. ze studentami. Ważnym jest, aby te osoby także spełniały wymagania zachowania poufności nie tylko dla zachowania bezpieczeństwa informacji, ale także by nie doszło do złamania postanowień NDA.

⁵ W celu uzyskania szczegółowych informacji o przykładowych środkach ochrony informacji innych niż umowy NDA zobacz [Roadmap for Intellectual Property Protection in Europe – Trade Secrets Protection in Europe](#), IPR2, dostępną online na www.ipkey.org/en/.

Znaj swoje obowiązki!

Naukowcy często spotykają się z informacjami poufnymi. W związku z tym istotnym jest przeanalizowanie obowiązków dotyczących zachowania poufności (zawartych w umowie o pracę lub niezależnej umowie NDA) oraz określenie czy i kiedy należy oznaczać informacje jako "poufne".

Nierespektowanie obowiązków wynikających z umowy NDA może prowadzić do złamania jej postanowień. W konsekwencji, druga strona umowy NDA może wystąpić do sądu i domagać się odszkodowania.

Przydatne dokumenty

Do stworzenia niniejszej broszury informacyjnej wykorzystane zostały poniższe artykuły.

W celu uzyskania szczegółowych informacji dotyczących umów o zachowaniu poufności zobacz:

- [Confidentiality Agreements: A Basis for Partnerships](#), Kowalski SP and A Krattiger.
- [Disclosing Confidential Information](#), Vivien Irish.
- [Exchanging value – Negotiating Technology Licensing Agreements: a training manual](#), publikacja zbiorowa Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) oraz Międzynarodowego Centrum Handlu (ITC).
- [Non-Disclosure Agreements](#), Urząd Patentowy Wielkiej Brytanii.

European IPR Helpdesk przygotował także **wzory umów o zachowaniu poufności**, które są dostępne w naszej [bibliotece](#) online.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Odpowiedzi na pytania lub porady dotyczące własności intelektualnej:

European IPR Helpdesk
c/o infeurope S.A.
62, rue Charles Martel
L-2134, Luxembourg

Email: service@iprhelpdesk.eu

Telefon: +352 25 22 33 - 333

Fax: +352 25 22 33 - 334

©istockphoto.com/Dave White

O NAS

European IPR Helpdesk ma na celu podniesienie świadomości na temat własności intelektualnej (IP) i praw własności intelektualnej (IPR) poprzez informacje, bezpośrednie porady i szkolenia z tego zakresu dla obecnych i potencjalnych uczestników projektów finansowanych przez UE. Dodatkowo, European IPR Helpdesk dostarcza wsparcia w zakresie własności intelektualnej dla małych i średnich przedsiębiorstw negocjujących lub wnioskujących o projekty w ramach współpracy międzynarodowej, szczególnie współpracując z Enterprise Europe Network. Wszystkie usługi są bezpłatne.

Infolinia: Serwis telefoniczny udziela odpowiedzi na zapytania z zakresu własności intelektualnej do trzech dni roboczych. Kontakt poprzez rejestrację na stronie www.iprhelpdesk.eu, telefon lub fax.

Strona internetowa: Na stronie można znaleźć obszerne informacje i pomocne dokumenty na temat różnych aspektów własności intelektualnej i jej zarządzania, zwłaszcza w zakresie specyficznych kwestii związanych z własnością intelektualną w kontekście programów badawczych UE.

Newsletter i Biuletyn: W ramach tej usługi można śledzić najnowsze wiadomości w temacie własności intelektualnej i przeczytać artykuły ekspertów oraz studia przypadków, subskrybując biuletyn i newsletter.

Trening: W ramach European IPR Helpdesk zaprojektowano katalog szkoleń składający się z dziewięciu różnych modułów. Osoby zainteresowane zaplanowaniem sesji szkoleniowej proszone są o e-mail na adres training@iprhelpdesk.eu. If you are interested in planning a session with us, simply send us an email at training@iprhelpdesk.eu.

WYŁĄCZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

European IPR Helpdesk to projekt finansowany ze środków programu ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji "Horyzont 2020" na podstawie umowy o udzielenie dotacji (Grant Agreement) nr 641474. Projekt jest zarządzany przez Agencję Wykonawczą ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME) oraz przy wsparciu Departamentu Generalnego Komisji Europejskiej ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP. Pomimo tego, że niniejszy dokument został sporządzony przy użyciu wsparcia finansowego Unii Europejskiej, jego zawartość nie powinna być uważana za oficjalne stanowisko EASME lub Komisji Europejskiej.

Ani EASME, ani Komisja Europejska, ani żadna z osób reprezentujących EASME lub Komisję Europejską, nie jest odpowiedzialna za skutki wykorzystania zawartości niniejszego dokumentu. Pomimo starań w celu zapewnienia wysokiego poziomu usług, European IPR Helpdesk nie gwarantuje poprawności ani kompletności zawartości niniejszej broszury informacyjnej. Członkowie konsorcjum European IPR Helpdesk nie są odpowiedzialni i nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności za skutki użytkowania zawartości niniejszej broszury informacyjnej. Wsparcie udzielone przez European IPR Helpdesk nie powinno być uważane za poradę prawną ani doradztwo.

© Unia Europejska (2018)